

Rozhledy matematicko-fyzikální

Ivan Štoll

Mimozemšťan [Sir Henry Cavendish]

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 85 (2010), No. 1, 30–30

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146345>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2010

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

MIMOZEMŠŤAN

Sir Henry Cavendish (1731–1810), který pomocí torzních vah poprvé zvážil zeměkouli, patří k největším experimentálním fyzikům, jehož objevy byly doceněny teprve dlouho po jeho smrti. Až roku 1879 James Clerk Maxwell zjistil, že Cavendish objevil zákon elektrostatického působení 13 let před Coulombem. Jako chemik Cavendish poprvé připravil čistý vodík, určil chemické složení vody a obsah kyslíku ve vzduchu.

Cavendishův život a dílo zůstávaly obestřeny tajemstvím. Cavendish žil izolovaně, s nikým se nestýkal, (ženy prý považoval za jiný živočišný druh), své osobní potřeby omezoval na nejmenší míru. Panovalo mínění, že je chudý; přitom však přispíval anonymně velkými částkami na dobročinné účely a po jeho smrti se zjistilo, že je jedním z nejbohatších lidí v Anglii – zanechal po sobě 1 200 000 liber sterlingů. Jeho dědictví posloužilo ke zřízení slavné Cavendishovy laboratoře v Cambridgi. Cavendish v Cambridgi studoval, ale univerzitní diplom nikdy nezískal. Snad i proto, že stál mimo řady anglikánské církve; sám prý prohlašoval, že nikdy nepochopil, co to náboženství vlastně je. Celý život udržoval neměnné zvyky, oblékal se stále stejně do ošuntělého obleku vždy stejného střihu, s typickým fialovým kloboukem. Neznáme jeho tvář, kterou skrýval, neexistuje žádný jeho portrét. Zanechal po sobě rozsáhlou knihovnu, unikátní sbírku fyzikálních přístrojů, s nimiž si ani dnes nevíme dobře rady a několik lodních kufrů plných rukopisů s nepublikovanými objevy.

Není divu, že taková výstřednost a rozpornost v chování se staly ideálním námětem pro milovníky záhad. Francouzský záhadolog Jacques Bergier ve své knížce o mimozemšťanech píše: „Pokud jsou mezi námi cizinci, bytosti, které nejsou lidmi a přitom s menším či větším zdarem usilují o to, aby byly za lidi považovány, pak se musí určitě chovat tak jako člověk, který si říkal Sir Henry Cavendish.“ O jeho výstřednostech koluje prý „tisíce“ historek (tady Bergier zřejmě přehání) a proto uvedeme (bez záruky) jen jednu. Jednou prý Cavendish uviděl v Claphamu dívku, kterou v lukách pronásledoval rozzuřený býk. Cavendish se postavil mezi dívku a býka a zpražil býka pohledem. Ten schlíple stáhl ocas a dal se na ústup. Cavendish se obrátil k dívce zády a poklidně odešel domů. A přitom prý podle Bergiera Cavendish ani nevěděl, kolik má ovce nohou.

I. Štoll: Hrátky matematiků a fyziků